

Krisán László

Széchenyi Kártya „békeidőben” és válságban

A Széchenyi Kártya Program válsághelyzet kezelésére átalakított termékei

„Az igazi győztesek azok, akik minden szituációra olyan elvárással tekintenek,
hogyan miképp is tudják működőképessé, vagy még jobbá tenni.”

Barbara A. Pletcher

Bevezetés

A kifejezetten a vállalkozók és az érdekképviselő közötti bizalmon alapuló, állami támogatással és banki hitelforrással megvalósítandó hitelkonstrukció ötletét – amely elősegíti a hazai kkv-szektor gyors és olcsó forráshoz jutását – Demján Sándor a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ) elnökeként fogalmazta meg, és partner-ségben Parragh Lászlóval, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (MKIK) elnökével a terv bevezetéséről, egy kedvezményes vállalkozói hitelről 2000-ben állapodtak meg Orbán Viktor miniszterelnökkel. Ebből az együttműködésből született meg a Széche-nyi Kártya konstrukció, amelynek bevezetésére és működtetésére a MKIK és a VOSZ létrehozta a KAVOSZ Zrt.-t (KAVOSZ).

A békeidőben közel két évtizede működő Széchenyi Kártya a kkv-körben olyan eredményes pénzügyi eszköz, amely a kkv-finanszírozás területén mára szimbolikus platformként valamennyi vállalati életciklushoz és a piaci körülményekhez rugalmasan alakítható. Az állami kamattámogatás biztosítása csökkenti az ügyfelek fizetési terhét, az állami garancia pedig mérsékli a bankok kockázatát, továbbá a vállalkozások alacsony kamatszint mellett juthatnak hozzá a hitelhez. Az 1. ábra a Széchenyi Kártya Program főbb előnyeit foglalja össze.

A 2002-ben bevezetett Széchenyi Kártya Folyószámlahitel 2010-ben bővült prog-rammá, amelynek keretében hat önálló hitelkonstrukció elégítette ki a vállalatok finan-szírozási igényeit. A Széchenyi Kártya Program (SZKP) – termékeivel az életgörbéjükhöz és méretükhöz igazodva – megfelelő finanszírozási forrás az átmeneti finanszírozást igénylő mikro- és kisvállalkozásokon kívül a növekvő és dinamikus fejlődő mikro-, kis- és középvállalati szektor számára egyaránt.

A Széchenyi Kártya Program és az ösztönző állammodell egymást erősítő szinergiái a 2010–2019 közötti időszakban az állam és a piac együttműködése¹ mellett fenntartható hatékonysággal működnek.

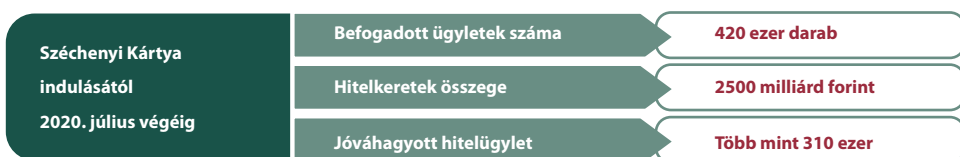
1. ábra: A Széchenyi Kártya Program főbb előnyei

Forrás: KAVOSZ-szerkesztés, 2020

2. ábra: A Széchenyi Kártya Program evolúciója

Forrás: KAVOSZ, 2020

3. ábra: A Széchenyi Kártya Program eredményei

Forrás: KAVOSZ, 2020

Az SZKP működési mechanizmusát és rugalmasságát illetően elmondható, hogy a vállalkozói igényekre épül, leképezve a vállalkozók problémáit, majd megoldási javaslatokkal élve, azokat az államnak továbbítja, amely ezt – amennyiben egyezik a gazdaságpolitikai

¹ Az állam és a piac között megvalósult összhang nemzetgazdasági jelentőségéről lásd részletesen: Parragh Bianka: Az állam és a piac közötti összhang rendszertana és gazdasági hatásai Magyarországon. In Parragh Bianka (szerk): *Ösztönző állam – hatékonyabb vállalatok*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2019. 21–103.

stratégiájával – elfogadja, és ezt követően egyszerű és gyakorlatias, gyors hiteligény-kielégítést lehetővé tévő megoldások mellett dolgozza ki, illetve alakítja hiteltermékeit. Kiemelendő, hogy az SZKP nem segélyszerű vissza nem térítendő támogatás, hanem célzottan a lehető legegyszerűbb, legolcsóbb, leginkább „vállalkozásszerű”, a vállalkozások konkrét és aktuális problémáihoz, céljaihoz igazodó finanszírozási termékkör.

A Covid-19-járvány által okozott krízishelyzet

A koronavírus hatása a kkv-szektorban

Az utóbbi hónapok legmeghatározóbb eseménysorozata nem kizárólag társadalmi és egészségügyi, hanem – bátran kijelenthető – gazdasági szempontból is a koronavírus terjedése volt Magyarországon és az egész világon. Az ennek nyomán fellépő válság elsődlegesen nem gazdasági – sokkal inkább egészségügyi – válság, jóllehet hatásai miatt annál komolyabb nehézségek elé néz idén a foglalkoztatottak számából kétharmados részarányt képviselő kkv-szektor, amely fontos szelete a magyar gazdaságnak.² A válság viszonylag kiegyensúlyozott helyzetben érte a magyar gazdaságot, tekintettel az elmúlt három évben a potenciális szintet majd kétszer meghaladó, gyors növekedési ütemre és az ezzel együtt járó jelentős reálbér-emelkedésre, valamint a nettó devizaadósság alacsony szintjére. Ugyan az elmúlt évben enyhén mérséklődött a munkaerőhiány, a magyar gazdaság számára mégis komoly problémát jelentett a 2019. év végi mintegy 75 ezer betöltetlen álláshely. Az egyik legnagyobb gond az iparban, ezen belül is a feldolgozóiparban, és a második helyen álló egészségügyi és szociális ellátás mellett a kereskedelem, a szállítás, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységek területén érzékelhető.

Idén azonban a vállalkozásoknak és a kormánynak egyaránt szembe kellett nézni egy még súlyosabb, globális problémával, a Covid-19-járvánnyal, így az általa kiváltott nehézségekkel és a kibontakozó súlyos gazdasági helyzettel. A vállalkozói társadalom egy részének szerencsére sikerült felismerni a döntő kérdést, az alapvető túlélési technikát, miszerint a pánik helyett a felkészülés jelenti a megoldást. Jól látható, hogy az elmúlt évtized legnagyobb sokkja érte gazdaságunkat, ami mind a fogyasztási, mind a keresleti oldalon negatív következményekkel járt. A gazdaság szereplőinek széles körétől kapott, folyamatos információk monitorozása alapján kijelenthető, hogy a válság a legtöbb szektort és a legtöbb vállalkozást érintette, egyes vállalkozók pár nap vagy néhány hét alatt kerültek lehetetlen helyzetbe, munkavállalóikkal egyetemben. A kereslet hirtelen és drasztikus visszaesése miatt sok vállalkozásnak szinte elapadt a bevétele, az amúgy sem magas tartalékok pedig folyamatosan merültek. Az idő előrehaladtával az ágazatokat

² A bejegyzett cégek több mint 99 százaléka tartozik a szektorba, és az elmúlt években a cégmétréssel párhuzamosan folyamatosan nőtt a kkv-k árbevétele, akárcsak az általuk létrehozott bruttó hozzáadott érték, valamint a megvalósított beruházások átlagos nagysága.

külön-külön elemezve is tapasztalható volt a pesszimista üzleti várakozások növekvő aránya.³

A világ minden vállalkozója, köztük a hazaiak is új és ismeretlen kihívásokkal szembesültek, hiszen a 2020-as Covid-19-válságra korábban nem volt példa. Ezért is jelentett problémát, hogy a legtöbb vállalkozás nem rendelkezett vészforgatókönyvvel, megalapozott üzleti tervek és elegendő tartalék nélkül, az elmúlt évek konjunktúrájának a tartalékképzési lehetőségeit elégtelenül kihasználva érte őket a koronavírus-válság.⁴ Az elégtelen e-digitális megoldásokra és ötletekre épülő, megszokott tevékenységek mentén működő vállalkozások támogatásának érdekében elementáris igényként fogalmazódott meg a gyors állami beavatkozás. Megjegyzendő az is, hogy a válságnak vannak nagy nyertesei is, mégpedig az online kereskedelem, és azok a vállalkozók, akik gyorsan reagáltak a krízisre, és nyitottak voltak, hamar rátaláltak az új megoldásokra, módszerekre, piaci résekre.

A digitális tér és az online értékesítési csatornák irányába történő elmozdulás eredményeképpen a kereskedők online forgalmazása jelentősen nőtt. Sok vállalkozás működésében az eddig nem alkalmazott módszerek (például webshop, chatbot) bevezetése is felgyorsult, ugyanakkor a vállalkozói visszajelzések alapján megállapítható, hogy újra reneszánszát éli a hideghívással történő értékesítés is. A járványveszély miatt megváltozott életvitel, a digitális oktatás és a home office térnyerése egyaránt a házhoz szállítással megvalósuló online vásárlást ösztönözte, így felértékelődött a többcsatornás kereskedelmi működés. Az is fontos tanulság, hogy a vállalkozók nagy része sokkal pesszimistábban látta a helyzetet, mint amilyen volt, a kereslet ugyanis nem csökkent olyan radikális mértékben, és azok a vállalkozók, akik gyorsabban reagáltak, komoly lépéselőnybe kerültek a versenytársakkal szemben.

Az ösztönző állami és kormányzati intézkedések

Magyarország azon országok közé tartozik, amelyek a vírus első hullámát a legsikeresebben kezelték, lényegesen hatékonyabban, mint a nyugat-európai országok többsége – megteremtve a gyors és hatékony állami beavatkozás lehetőségét.⁵ A koronavírus-járvány

³ MKIK GVI: *A hazai vállalkozások koronavírus gazdasági hatásaival kapcsolatos percepciói*. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet, 2020.

⁴ Az MKIK GVI (2020) miniszterelnöki felkérésre elsőként végzett felmérést Magyarországon a koronavírus gazdasági hatásairól, amelyben 2020. március 23-ig 16 430 vállalat vett részt. A nagyon kedvezőtlennek ítélt üzleti helyzet a szálláshely-szolgáltatáshoz és vendéglátáshoz (95 százalék), kereskedelemhez (86 százalék), a szállítás-raktározás (89 százalék), valamint az egyéb szolgáltatások (86 százalék) ágazatokhoz tartozó cégek körére volt jellemző. Mindamellet a jövőbeni üzleti kilátásait nagyon kedvezőtlennek tartó vállalkozások aránya alig több mint egy hét alatt 37-ről 67 százalékra nőtt a kérdőívet március 15-e után megválaszolók körében.

⁵ A KSH-adatok alapján hazánkban a gazdasági teljesítmény igazolja, hogy több európai országban is jelentősebb mértékű visszaesés történt a Covid-19 első hullámában, míg az egészségvédelem területén

kezelésében a kormánynak az első és legfontosabb feladata – mint a világon mindenhol – az egészségügyi akcióterv volt, ezzel párhuzamosan azonban elengedhetetlenné vált a leállás által sújtott emberek és cégek megsegítésén is dolgozni, előkészíteni a munkavállalók és a cégek biztonságos visszatérését, továbbá a 8-15 százalék közé várható éves visszaesési szintet minél inkább lecsökkenteni. Gazdasági téren első helyen a munkaerő és a vállalat (ellátásláncokra irányuló és pénzügyi területek) védelme állt, illetve a megváltozott gazdasági környezethez igazodó új szabályozás megalkotása.⁶

Rövid időn belül egyértelművé vált, a vállalkozások csak úgy tudnak talpra állni a járvány lecsengése után, ha nem mennek tönkre, és a munkahelyek nem szűnnek meg, vagyis elengedhetetlen fontosságú az életben tartásuk, támogatásuk az újrakezdésig.

Gyors kormányzati lépésekre volt szükség a munkahelyek megvédése és az adózási kérdések megoldása érdekében. A kormány a járvány miatt elrendelt veszélyhelyzet gazdasági hatásainak enyhítése érdekében rendelettel biztosította, hogy a különösen veszélyeztetett ágazatokban érintett munkavállalók és munkáltatóik is megkapják az adó- és járulékkedvezményeket, járulégmentességet. Segítséget jelentettek továbbá azok az intézkedések is, amelyek a támogató finanszírozási körülmények megteremtésére történtek, és ezáltal a vállalkozások a válság nehézségeit áthidaló, olcsó (könnyen vállalható és elérhető) hitelekhez és kölcsönökhöz juthatnak, amely hozzájárul a krízis átvészeléséhez és a fellendüléshez. Mindeközben természetesen komoly figyelmet fordítva arra, hogy a támogatások, kedvezményes hitelek ne kerüljenek életképtelen, nem termelő cégekhez, hanem azt valóban az életképes hazai vállalkozói kör kiemelt támogatására fordítsák.

A pandémia okán meghozott döntések, gazdasági leállások következtében a világ-gazdaság egy mély és igen nehezen meghatározható recesszió irányába sodródik, a lassulás már egy ideje érzékelhető. A járványkrízis okozta válság egy olyan spirál kezdetét jelenti, ami továbbgyűrűzik valamennyi szektorra. A vállalkozások többségénél a válságkor szokásosan felmerülő likviditási hiány ezenfelül a megindult beruházások újbóli visszaesését, valamint a számlák késedelmes kiegyenlítését vonhatja maga után. Már megindultak a válság idején szintén jellemző körbetartozások is, sőt a fizetéseképtelenség nemcsak a vállalkozásokat érinti, a szektoron keresztül továbbgyűrűzik a beszállítókra, lakossági területre, és a hitelintézetek, a követeléskezelő cégek, a hitelbiztosítók számára is problémát jelent. Jelentős kockázat, hogy a moratórium lejártával tömegével kerülhetnek a cégek fizetési nehézségbe egyszerre, emiatt szükségessé válik folyószámlahitel, illetve forgóeszközhitel biztosítása a vállalkozások számára a fizetési moratórium lejártát

Magyarország az legjobb teljesítmény egyikét érte el. Lásd: KSH: [Koronavírus dosszié – Elemzések és H-UNCOVER – Reprezentatív felmérés a koronavírus elleni küzdelemben – eredmények](#).

⁶ Jelentős segítséget kaptak – egyes ágazatokban – azzal a munkavállalók, hogy a közterheket nem kell befizetniük, amely lehetőség munkaadói oldalról is megnyílt a munkahelyek megtartása érdekében. A válság első szakaszában azokat az ágazatokat kellett segíteni, amelyek már bajban voltak (turizmus, vendéglátás), így a kormány az első intézkedéscsomaggal erre a helyzetre reagált. Ugyanakkor kidolgoztak olyan, minden vállalkozás által igénybe vehető állami intézkedést is, amely a hitelmoratórium keretében tette lehetővé a hiteltörlesztések december végéig történő felfüggesztését.

követő időszakban is, egyszerűsített, könnyített feltételrendszer keretében. Leállnak, jobb esetben csak halasztásra kerülnek a beruházások, a fejlesztések, amely szintén kieső bevételeket jelent majd. Ennek következtében a foglalkoztatás csökkenhet, a vásárlási kedv és a vásárlóerő a krízis megszűnését követően is jelentősen mérséklődhet, tovább fokozva ezzel a gazdasági hatásokat.

Fontos hangsúlyozni, hogy gyorsan alkalmazkodó és motivált munkaadók, munkavállalók nélkül egyetlen gazdaságélénkítő csomag sem lehet sikeres, nem várható gyors kilábalás és fellendülés a krízis hónapjai után, tehát a szociális és a gazdasági válságkezelés közös kulcsterülete a foglalkoztatás. Segítséggel a válság hónapjai után a nehéz helyzetben lévő társadalmi rétegek gyorsabban és könnyebben visszatalálhatnak a munka világába. Valamennyi munkáltató és munkavállaló a gazdaság számára fontos fogyasztó is egyben.

A kv-k lehetőségei a talpra álláshoz

A kulcs a fogyasztó, az ő igényeinek minden körülmény között meg kell felelni, és ha azok változnak, akkor ahhoz alkalmazkodni kell. A cél: minimalizálni a válság negatív hatásait, és megtalálni a lehetőségeket a jelen körülmények között is, sőt felmérni, milyen pozitív változásokat hozott ez a krízis. A karantén alatt sokan döntöttek úgy, most végre képesek utolérni magukat azokkal az elmaradt szervezési vagy tanulási projektekkel, amelyekre eddig nem jutott idejük. Akik újraértelmezték az eddigi működésüket, a válság elmúltával nagyobb lendülettel tudnak újrakezdeni.

Egyes ágazatok azonban a korlátozások megszüntetését követően sem lesznek képesek bepótolni a kiesett termelésüket. Ez különösen a szolgáltatásokra, a kulturális- és sportrendezvény-szervezőkre igaz, de súlyos probléma, hogy a kereskedelemben is komoly kiesésre lehet számítani, valamint a non-food szektor talpra állása sem lesz gyors folyamat.

Hasonló a helyzet a *turizmussal* is, ahol nemcsak nagy visszaeséssel,⁷ hanem rendkívül lassú normalizálódással kell számolni, különösen Budapesten, ahol a külföldi vendégek esetén legnagyobb mértékű, 98 százalékos a csökkenés. A járvány az *üzleti turizmus* komoly átalakulását fogja hozni, hiszen az elmúlt hónapokban már tömegek szoktak hozzá az online meetingekhez, konferenciákhoz. Az idegenforgalom egyik legjobban teljesítő ágazatában a bevételek drasztikusan csökkentek, a konferenciák több mint 80 százalékát lemondták vagy virtuális formában rendezték meg. A járvány hatására megváltoznak az utazási szokások, más életstílus lesz jellemző, így más turisztikai motivációra, fejlesztésekre lesz szükség, amelyek a *fenntartható turizmust* támogatják. Ezenfelül a magyarok 25 millió külföldre irányuló utazásának jelentős hányadát belföldre szükséges irányítani vonzó kampányokkal, motivációval, a belföldi, regionális turizmust előmozdítani, Magyarországot biztonságos turisztikai úti célként népszerűsíteni.

⁷ 2020 első hét hónapjában a KSH szerint 56 százalékkal kevesebb vendégéjszakát mutattak az adatok.

Beruházásokra, fejlesztésekre lesz szükség például azoknál a cégeknél is, amelyek a home office tevékenységet elrendelték, vagy nyitottak annak bevezetésére. Jelentősen megnőtt az otthoni munkavégzés elfogadottsága, működéséhez azonban megfelelő és biztonságos infrastruktúra kiépítésére és ehhez szükséges kompetenciákra, valamint eszközellátottságra van szükség, ami komoly beruházást igényel, és amire a vállalkozások nagy részének nincs elegendő tőkéje. A vállalkozások számára jó hír lehet, hogy a hazai hitelpiac az elmúlt néhány évben jelentős átalakuláson ment keresztül. A bankok egyre inkább a korábban kevésbé hitelezett kis- és középvállalati szegmens felé fordultak, a kkv-k egyre vonzóbb célcsoporttá váltak a bankok számára. A kkv-hitelállomány 2015-től jellemző dinamikája elérte az évi 14 százalékot. A magyarországi kkv-k hitelállományának e környező országokhoz viszonyított elfogadható szintje mögött a rövid lejáratú hitelek viszonylag magas aránya áll, a fejlesztéseket finanszírozó hosszú lejáratú hitelek kevésbé vannak jelen. A magyar vállalkozók viszonylag ritka banki hitelfelvételei mögött nemcsak a széleskörűen rendelkezésre álló támogatott konstrukciók állnak, hanem a bankok kockázatkerülő üzletpolitikája (alacsony mértékű hitelezési hajlandósága), illetve a banki finanszírozás felé megnyilvánuló vállalkozói bizalmatlanság is az okok közé tartozik. Természetesen válság idején minden pénzintézet még óvatosabb.

A koronavírus-járvány okozta különleges gazdasági krízisben a Széchenyi Kártya Programot működtető KAVOSZ együttműködve a kormánnyal, annak irányításával és mentorálása mellett a vállalkozók problémáira azonnal reagálva, célzottan, egyedülálló válságtermékeket alakított ki, államilag támogatott, a korábbiaknál kedvezőbb hitelkonstrukciókat, amelyekre rövid időn belül korábban nem tapasztalt mértékű igény mutatkozott.

A krízishelyzetre adott válaszok a Széchenyi Kártya Programban

A program képes gyors és hatékony beavatkozási lehetőséget biztosítani a kormányzat számára, így a jelenlegi koronavírus-válsághelyzetben is gyors, hatékony és válságálló pénzügyi eszközként funkcionál. A vállalkozásoknak célzott állami segítségnyújtásra volt szüksége annak biztosítása érdekében, hogy elegendő likvid eszköz álljon rendelkezésükre a piacokon ellensúlyozni az őket érő károkat, fenntartani a gazdasági tevékenység folytonosságát. Kulcsfontosságú megtartani a magyar gazdaság teljesítőképességét a járvány alatt és után.

Amint felmerültek a problémák, sok impulzus érte a KAVOSZ Zrt.-t (folyamatosan monitorozta a vállalkozásokat, és a Kamara a jól strukturált kérdőívével hamar feltárta a vállalkozókat érintő veszélyhelyzeteket), ezek alapján pedig dedikált, célra tartó válaszokkal kellett szolgálni.⁸ Az állam olyan komplex HTPG-mixet, azaz hitel-tőke-pályázat-garancia eszközcsoportot állított össze, amely adminisztrációs könnyítésekkel, adókedvezményekkel, bértámogatással párosul, amelyek lehetőséget nyújtanak arra,

⁸ MKIK GVI (2020) i. m.

hogy a vállalkozások választhassanak a különböző problémákra adott különböző eszközök között.⁹

A kormányzat célja olyan komplex, kedvező feltételrendszerű hitel- és garanciakonstrukciók kidolgozása volt a krízishelyzetben lévő hazai kkv-k számára, amelyek célzottan ösztönözve segítik a munkahelyek megtartását, a likviditásuk bővítését és a munkahelyteremtő beruházásaik megvalósítását.

Az Európai Bizottság 2020. március 19-én elfogadta és közzétette az azóta több alkalommal módosított, a Covid-19-vírusjárvány idején a gazdaság segítése érdekében bevezethető állami támogatási intézkedésekre vonatkozó átmeneti keretszabályra vonatkozó közleményét.¹⁰ Ez az úgynevezett átmeneti támogatási jogcím – köszönhetően annak, hogy az EU gyorsan reagált a krízishelyzetre – teremtette meg az SZKP Új Krízishitel konstrukciói esetében is a kiemelt mértékű támogatások nyújtásának lehetőségét.

A Széchenyi Kártya Program mint „válságkártya”

A gazdaságpolitika ezáltal olyan pénzügyi eszközt tudott támogatni, amely konkrét vállalkozói igényekre épül, és viszonylag kevés erőfeszítéssel, támogatási háttérrel gyorsan érhet el jelentős gazdasági hatást. Kiemelt jelentőségűnek tartjuk a kormányzat azon megközelítését, miszerint nemcsak egyszeri támogatásokkal, hanem hosszú távú, kombinált (garancia-hitel) hiteltermék-megoldásokkal is hozzájárulnak a gazdaság mielőbbi regenerációjához, illetve a turizmus ágazat újjáélesztéséhez, amely egyedi és kiemelkedő az európai országok között.

A Széchenyi Kártya Program Krízishitel kiindulópontját a válságidőszakban tapasztalható főbb vállalkozói igények adják:

- likviditásmegőrzés;
- biztonsági háttér;
- munkahelyek megtartása.

A *Széchenyi Kártya Programon* belül e fenti vállalkozói igényekre építve tettük elérhetővé az alábbi hitelkonstrukciókat (1. táblázat).

Az *Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel Plusz konstrukció* a mezőgazdasági szektorban dolgozó vállalkozások részére kialakított, különös tekintettel az östermelőknek, fiatal gazdáknak és családi gazdálkodóknak kiemelt segítséget jelentő, kedvezményes feltételrendszerű, állami kamat- és kezességi díjtámogatásban részesített

⁹ Korábbi kutatásunkban bemutattuk a hitel-tőke-pályázat-garancia (HTPG) mix jellemzőit. Lásd: Krisán László: Fókuszban a kis és középvállalatok – A Széchenyi Kártya Program 18 éve. In Parragh Bianka (szerk.): *Ösztönző állam – hatékonyabb vállalatok*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2019. 263–281.

¹⁰ Európai Bizottság: *A bizottság közleménye Állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret a gazdaságnak a jelenlegi COVID-19-járvánnyal összefüggésben való támogatása céljából*. 2020/C 91 I/01.

szabad felhasználású folyószámlahitelt továbbfejlesztették, aminek eredményeként még kedvezőbb feltételekkel érhető el az agrárvállalkozások számára.

1. táblázat: A Széchenyi Kártya krízishitel termékei

Bevezetés dátuma	Válságkonstrukció megnevezése
2020 áprilisától	Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel Plusz
2020 májusától	Széchenyi Munkahelymegtartó Hitel
2020 májusától	Széchenyi Kártya Folyószámlahitel Plusz
2020 májusától	Széchenyi Likviditási Hitel
2020 májusától	Széchenyi Beruházási Hitel Plusz
2020 szeptemberétől	Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Plusz
2020 szeptemberétől	Széchenyi Turisztikai Kártya

Forrás: a szerző szerkesztése

A koronavírus-válság következtében fellépő likviditási nehézségek leggyorsabb és leg rugalmasabb kezelésére az SZKP meglévő hitelkonstrukciói támogatási feltételeinek kiszélesítése, illetve az SZKP keretében új többlettámogatott hiteltípusok 2020 májusától történt bevezetése teremtett lehetőséget.

Az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Plusz hitelkonstrukció elősegíti az agrárvállalkozások fejlesztési elképzeléseinek megvalósítását, így különösen a meglévő kapacitások bővítését, új kapacitások kiépítésének finanszírozását, termőföld vásárlását, a hitel széles körben felhasználható agrárberuházási hitelcélok, illetve hozzá kapcsolódó forgóeszköz-beszerzés, valamint a feltételeknek megfelelés esetén hitelkiváltás finanszírozására.

A Széchenyi Turisztikai Kártya, segítve a bajba jutott turisztikai szektor finanszírozását, szabad felhasználású, kiemelt mértékű állami támogatás mellett nyújtott, 0 százalékos kamatozású folyószámlahitel, amelyet mikro-, kis- és középvállalkozásnak minősülő, a turisztikai szektorban működő vállalkozások vehetnek igénybe, egy-, két- vagy hároméves futamidőre.

A vállalkozók problémái és hitelcéljai tehát bekerültek az SZKP-ba. A beérkezett impulzusok alapján folyamatosan alakítjuk át a termékeket a felmerült igények és problémák mentén. Ezért is vált az SZKP a gazdaságvédelmi akcióterv domináns, meghatározó elemévé. Ezenfelül a Turisztikai Kártya már az indulást követő 2 hét után az egyik legkeresettebb hiteltermékké lépett elő, igazolva, hogy valós piaci igényt elégít ki: több mint 500 db érdeklődés és 5,3 milliárd forintot meghaladó igénylés érkezett be a szektor vállalkozásaitól.

A következőkben a Széchenyi Kártya krízishitelek előnyeit foglaljuk össze:

- rendkívül kedvező árazás: 0, illetve közel 0 százalékon vehetik igénybe a vállalkozások;
- adminisztrációs könnyítés: a bekérendő adatok, információk köre a lehető legszűkebb, a folyamat részben automatizált;
- 200 irodában és 8 közreműködő bank hálózatában igényelhetők;

- kibővült a finanszírozható célok köre: hitelkiváltás, üzletrészvásárlás, szabad felhasználású forgóeszközhitel;
- magasabb hitelösszegek: az eddigi SZKP „Klasszik” konstrukciók 100 millió forintos értékhatára 1 milliárd forintos értékhatárra emelkedett;
- hosszú türelmi idő a kamatra és a tőkére;
- munkahelymegtartásnál az előző évi létszámot veszik figyelembe, nem a válság alatti létszámot;
- észszerű fedezeti követelmények: 90 százalékos hitelgarancia, magánszemély-kezezség, beruházási hitelek esetén tárgyi eszköz.

A Széchenyi Kártya Új Krízishitelei – főbb termékjellemzők

Széchenyi Munkahelymegtartó Hitel

A munkahelyek megtartását segítő forgóeszközhitel, amely a vállalkozás számára likviditási forrást biztosít a foglalkoztatotti létszám megtartásának biztosítása érdekében a munkabérek, személyi jellegű ráfordítások, illetve egyéb személyi jellegű kifizetések megelőlegezésére, mindezt munkahelymegtartási kötelezettséggel.

2. táblázat: A Széchenyi Munkahelymegtartó Hitel főbb termékjellemzői

Hitelösszeg	1–750 millió Ft, de max. átmeneti limitszabályok szerinti korlát 24 havi bérköltség adható
Futamidő	2 év
Kamattámogatás	2,4 százalék
Nettó kamat/év	Fix 0,1 százalék
Nettó kezelési költség/év	0 százalék
Biztosíték	Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezessége, feltételeknek megfelelő magánszemély kezessége, 100 M Ft felett banki döntés szerint tárgyi biztosíték bevonható
Gazdálkodási múlt	2019. évben alakult vállalkozások is igényelhetik
Rendelkezésre tartási idő (amíg lehívható a hitel) és türelmi idő (kamatfizetés tőketörlesztés nélkül)	Rendelkezésre tartási idő: max. 8 hónap Türelmi idő kamatfizetésre: 2020. 12. 31. Türelmi idő tőketörlesztésre: max. 9 hónap

Forrás: a szerző szerkesztése

Széchenyi Kártya Folyószámlahitel Plusz

A vállalkozások átmeneti likviditási problémáinak áthidalására szolgáló szabad felhasználású folyószámlahitel. A vállalkozás napi működésével kapcsolatos valamennyi kiadás finanszírozására fordítható. A lehívott összeg a visszatöltés után ismételten igénybe vehető.

A közép- és kisvállalkozások Széchenyi Munkahelymegtartó Hitellel kombináltan, 1:1 arányban vehetik igénybe, mikro- és kisvállalkozások önállóan is igényelhetik, rájuk a fenti kombinációs kötelezettség nem vonatkozik.

3. táblázat: A Széchenyi Kártya Folyószámlahitel Plusz főbb termékjellemzői

Hitelösszeg	1–100 millió Ft, de max. átmeneti limitszabályok szerinti korlát Árbevétel 25 százaléka, a bérköltség kétszerese
Futamidő	2 év
Kamattámogatás	2,4 százalék
Nettó kamat/év	Fix 0,1 százalék
Nettó kezelési költség/év	0 százalék
Biztosíték	Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezessége, feltételeknek megfelelő magánszemély készfizető kezessége
Gazdálkodási múlt	2019. évben alakult vállalkozások is igényelhetik
Rendelkezésre tartási idő (amíg lehívható a hitel) és türelmi idő (kamatfizetés töketörlesztés nélkül)	Futamidővel megegyező

Forrás: a szerző szerkesztése

Széchenyi Likviditási Hitel

Szabad felhasználású forgóeszközhitel, számla nélküli finanszírozással. Igénybe vehető a vállalkozás működéséhez kapcsolódó kiadások fedezésére, például forgóeszköz-beszerezések, egyéb igénybe vett szolgáltatások finanszírozására korlátozás nélkül használható. A hitel a vállalkozás fennálló hiteltartozásának kiváltására is fordítható.

A hitel tehát fordítható például készletek beszerzésére, vagy olyan szolgáltatások igénybevételének finanszírozására, mint például szállítás-akadályozás, raktározás, csomagolás, eszközök karbantartása, továbbképzés, hirdetés, reklám és propaganda, tervezés és lebonyolítás, könyvvizsgálat, könyvviteli szolgáltatás stb.

4. táblázat: A Széchenyi Likviditási Hitel főbb termékjellemzői

Hitelösszeg	1–250 millió Ft, de max. átmeneti limitszabályok szerinti korlát Árbevétel 25 százaléka, 24 havi bérköltség kétszerese
Hitelcél	Szabad felhasználású (hitelkiváltásra is)
Futamidő	3 év
Kamattámogatás	2,3 százalék
Nettó kamat/év	Fix 0,2 százalék
Nettó kezelési költség/év	0 százalék
Biztosíték	Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezessége, feltételeknek megfelelő magánszemély kezessége
Gazdálkodási múlt	2019. évben alakult vállalkozások is igényelhetik
Rendelkezésre tartási idő (amíg lehívható a hitel) és türelmi idő (kamatfizetés töketörlesztés nélkül)	Rendelkezésre tartási idő: max. 8 hónap Türelmi idő kamatfizetésre: 2020. 12. 31. Türelmi idő töketörlesztésre: max. 9 hónap

Forrás: a szerző szerkesztése

Széchenyi Beruházási Hitel Plusz

Széles körben felhasználható beruházási hitelcélok, illetve hozzá kapcsolódó forgóeszköz-beszerzés, valamint a feltételeknek megfelelés esetén hitelkiváltás finanszírozására. A hitel elősegíti a vállalkozások fejlesztési elképzeléseinek megvalósítását, így különösen a meglévő kapacitások bővítését, új kapacitások kiépítésének finanszírozását.

A hitel segítségével megvalósítható lehetséges hitelcélok például: ingatlanvásárlás, építés, fejlesztés, új vagy használt gépek, berendezések, egyéb tárgyi eszközök vásárlása, beszerzése, a beruházáshoz kapcsolódó forgóeszköz-beszerzés (legfeljebb a hitelösszeg 20 százalékáig), részvény, üzletrész, egyéb társasági részesedés vásárlása, vagy akár a vállalkozás fennálló, piaci árazás szerint nyújtott beruházási hitelének kiváltása.

5. táblázat: Széchenyi Beruházási Hitel Plusz főbb termékjellemzői

Hitelösszeg	1–1000 millió Ft, de max. átmeneti limitszabályok szerinti korlát
Hitelcél	Árbevétel 25 százaléka, bérköltség kétszerese
Hitelcél	Beruházás + piaci árazású beruházási hitelek kiváltása + üzletrészvásárlás
Futamidő	Átmeneti jogcímen max. 6 év Csekély összegű max. 10 év
Kamattámogatás	4 százalék
Nettó kamat/év	Fix 0,5 százalék
Nettó kezelési költség/év	0 százalék
Biztosíték	Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezessége, feltételeknek megfelelő magánszemély kezessége, tárgyi biztosíték
Gazdálkodási múlt	2019. évben alakult vállalkozások is igényelhetik
Rendelkezésre tartási idő (amíg lehívható a hitel)	Rendelkezésre tartási idő: max. 23 hónap
és türelmi idő (kamatfizetés töketörlesztés nélkül)	Türelmi idő kamatfizetésre: 2020. 12. 31. Türelmi idő töketörlesztésre: max. 24 hónap

Forrás: a szerző szerkesztése

Agrár Széchenyi Kártya Plusz

A mezőgazdasági szektorban dolgozó vállalkozások részére a Covid-19-járvány miatti veszélyhelyzet kezelésére és a kedvezőtlen gazdasági hatások enyhítése érdekében kialakított új, kedvezményes feltételrendszerű, emelt hitelösszegű, kiemelt állami kamat- és kezességi díj és költségtámogatásban részesített szabad felhasználású folyószámlahitel, amely a 14/2020. (IV. 10.) AM rendelet alapján 2020. április 12. és 2020. december 31. között (a határnapokat is beleértve) hatályba lépett hitelszerződések keretében nyújtható.

Akár teljes hiteldíj-támogatás mellett: 0 százalék kamat, 0 százalék kezességi díj, 0 százalék kezelési költség és egyéb költség.

6. táblázat: Agrár Széchenyi Kártya Plusz főbb termékjellemzői

Hitelösszeg	500 ezer – 200 millió Ft Maximális hitelösszeg: árbevétel 35 százaléka
Futamidő	1, 2 vagy 3 év
Kamattámogatás	Teljes kamattámogatás
Nettó kamat/év	0 százalék
Biztosíték	25 millió Ft-ig: Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kezessége, feltételeknek megfelelő magánszemély készfizető kezességvállalása, 50 millió Ft felett tárgyi biztosíték szükséges
Gazdálkodási múlt	2019. évben alakult vállalkozások is igényelhetik

Forrás: a szerző szerkesztése

Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Plusz

Széles körben felhasználható agrárberuházási hitelcéllok, illetve hozzá kapcsolódó forgóeszköz-beszerzés, valamint a feltételeknek megfelelés esetén hitelkiváltás finanszírozására.

A hitel segítségével megvalósítható lehetséges hitelcéllok például: immateriális javak beszerzése, ingatlan építése, vásárlása – beleértve a termőföldvásárlást –, fejlesztése, ültetvény telepítése, új vagy használt gép, berendezés, jármű, egyéb tárgyi eszköz beszerzése, fejlesztése, tenyészállat beszerzése, tulajdonrész (üzletrész) vásárlása, valamint beruházási hitel kiváltása.

7. táblázat: Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Plusz főbb termékjellemzői

Hitelösszeg	1–1000 millió Ft, de max. átmeneti limitszabályok szerinti korlát Árbevétel 25 százaléka, bérköltség kétszerese
Hitelcél	Agrárcélú beruházás + piaci árazású agrárcélú beruházási hitelek kiváltása + üzletrészvásárlás
Futamidő	Átmeneti jogcímen max. 6 év
Kamattámogatás	4 százalék
Nettó kamat/év	Fix 0,5 százalék
Nettó kezelési költség/év	0 százalék
Biztosíték	Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kezessége, feltételeknek megfelelő magánszemély készfizető kezessége, tárgyi biztosíték
Gazdálkodási múlt	2019. évben alakult vállalkozások is igényelhetik
Rendelkezésre tartási idő (amíg lehívható a hitel) és türelmi idő (kamatfizetés töketörlesztés nélkül)	Rendelkezésre tartási idő: max. 23 hónap Türelmi idő kamatfizetésre: 2020. 12. 31. Türelmi idő töketörlesztésre: max. 24 hónap

Forrás: a szerző szerkesztése

Széchenyi Turisztikai Kártya

Szabad felhasználású, teljes mértékű kamattámogatás, kezelésiköltség-támogatás, bírálati díjtámogatás melletti 0 százalékos nettó kamatozású folyószámlahitel, amelyet mikro-, kis- és középvállalkozásnak minősülő, turisztikai szektorban működő – például szállás-hely-szolgáltatással, vendéglátással, utazásszervezéssel és egyéb turisztikai tevékenységgel foglalkozó – vállalkozások vehetnek igénybe meghatározott feltételek mellett (legalább 1 teljes lezárt üzleti év, legalább 2019. január 1-je óta végzett tevékenység, 2019. évi bevétel legalább 30 százaléka ebből származott).

Nagy előnye, hogy nemcsak egyéves, hanem két- vagy hároméves futamidőre is igényelhető, ezzel is segítve a járványhelyzet miatt jelentős nehézségekkel küzdő turisztikai szektorban működő vállalkozások „túlélését”, elegendő időt adva számukra a járványt követő időszakban a normál működési szintre történő visszatérésre, és arra, hogy a megszokott üzletmenetből képződő bevétel a jövőben lehetővé tegye a hitel visszafizetését.

8. táblázat: Széchenyi Turisztikai Kártya főbb termékjellemzői

Hitelösszeg	1–250 millió Ft, de max. átmeneti limitszabályok szerinti korlát Árbevétel 25 százaléka, bérköltség kétszerese
Futamidő	1, 2 vagy 3 év
Kamattámogatás	4 százalék
Nettó kamat/év	Fix 0 százalék
Nettó kezelési költség/év	0 százalék
Biztosíték	Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezessége, feltételeknek megfelelő magánszemély kezessége
Gazdálkodási múlt	1 teljes lezárt üzleti év
Rendelkezésre tartási idő (amíg lehívható a hitel) és türelmi idő (kamatfizetés töketörlesztés nélkül)	Futamidővel megegyező

Forrás: a szerző szerkesztése

4. ábra: Az SZKP-t forgalmazó bankok

Forrás: KAVOSZ-szerkesztés, 2020

A Széchenyi Kártya Program Új Krízishitel termékeinek eddigi eredményei

A Széchenyi Kártya Programban részt vevő bankok és a 200 irodából álló hálózatunk ügyfélvisszajelzései szerint az újonnan bevezetett konstrukciók illeszkednek a vállalkozói igényekhez, azokra megfelelő válaszokat és megoldási lehetőségeket kínálnak. Az SZKP válság idején is bizonyítottan eredményes. Mindazonáltal fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy a vállalkozókkal fennálló szoros kapcsolat elemi részét képezi az állam és a gazdaság között felépített összhang, amely az állami eszközöket optimálisan használni képes konstrukcióban ölt testet. E konstrukció sikerrel ellensúlyozza a koronavírus-válság időszakát jellemző sokkhatásokat és bizonytalanságot, miközben elősegíti a vállalkozások fenntartható működését. Kijelenthető, hogy a Széchenyi Kártya Program hiteligényléseinek befogadását mutató adatok a fentieket alátámasztják (5. ábra).

5. ábra: SZKP-befogadások

Forrás: a szerző szerkesztése KAVOSZ-adatok alapján, 2020

A következőkben a Széchenyi Kártya Program eredményeit az ügyfelek, a hitelösszegek, a termékek, vállalati méretkategóriák, területi megoszlás, nemzetgazdasági ágak és szektorok szerinti bontásban elemezzük.

A befogadott/szerződött ügyletek

A szinte minden újonnan bevezetett hiteltípus iránti egységesen nagy érdeklődést bizonyítja, hogy az SZKP Új Krízishitelei jelenleg¹¹ már több mint 18 ezer befogadott hitelkérelmet és 561 milliárd forint összeget tesznek ki. A szerződött hitelállomány szerinti adatok 9 ezer szerződést és 228 milliárd forint kihelyezett hitelállományt mutatnak. A befogadott hitelek összege mindössze négy hónap alatt¹² jelentősen meghaladta a teljes 2019. évi (330 milliárd forint) igénylések összegét.

A befogadott ügyletek túlnyomó része likviditásfinanszírozásra szolgál, hiszen a jelenlegi válsághelyzetben elsősorban a likviditási célú hiteleket keresik a vállalkozások.

¹¹ 2020. október 15-én rendelkezésre álló adatok alapján.

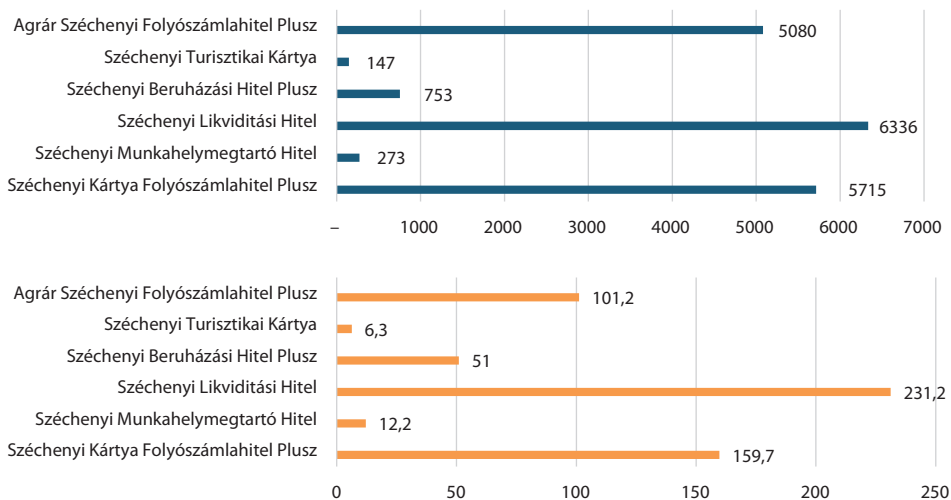
¹² A válságkonstrukciók elindításától számítva.

9. táblázat: Az SZKP befogadott/szerződött ügyfelei termékenként

	Befogadott hitelkérelem db	Befogadott hitelkérelem Ft	Szerződött hitelügylet db	Szerződött hitelügylet Ft
Széchenyi Kártya Folyószámlahitel Plusz	5 715	159 699 000 000	2 094	53 779 000 000
Széchenyi Munkahelymegtartó Hitel	273	12 203 700 000	116	3 194 900 000
Széchenyi Likviditási Hitel	6 336	231 203 000 000	3 125	97 713 800 000
Széchenyi Beruházási Hitel Plusz	753	50 996 000 000	136	5 431 200 000
Széchenyi Turisztikai Kártya	147	6 300 000 000	–	–
Agrár Széchenyi Kártya Folyószámlahitel Plusz	5 080	101 201 200 000	3 891	68 710 700 000
Összesen	18 304	561 602 900 000	9 362	228 829 600 000

Forrás: KAVOSZ-szerkesztés, 2020

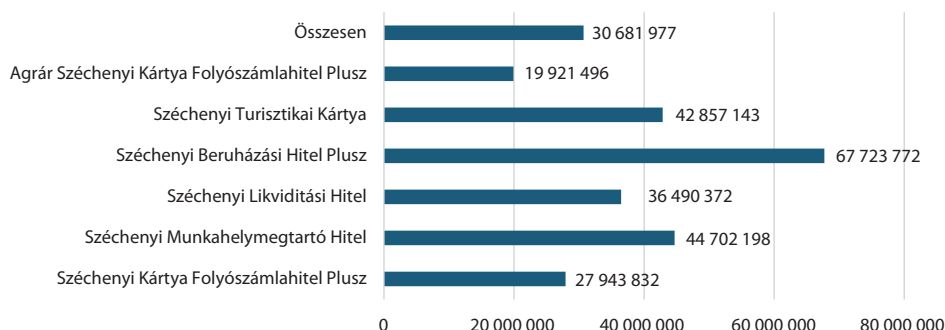

6. ábra: Az SZKP befogadott ügyleteinek száma és hitelösszege (Mrd Ft) termékenként

Forrás: KAVOSZ-szerkesztés, 2020

Hitelösszegek

Az Új SZKP-termékek átlagos befogadott hitelösszege (30 millió forint) több mint a duplája az SZKP Klasszik konstrukciók átlagos hitelösszegének (2019-ben 13 millió forint volt).

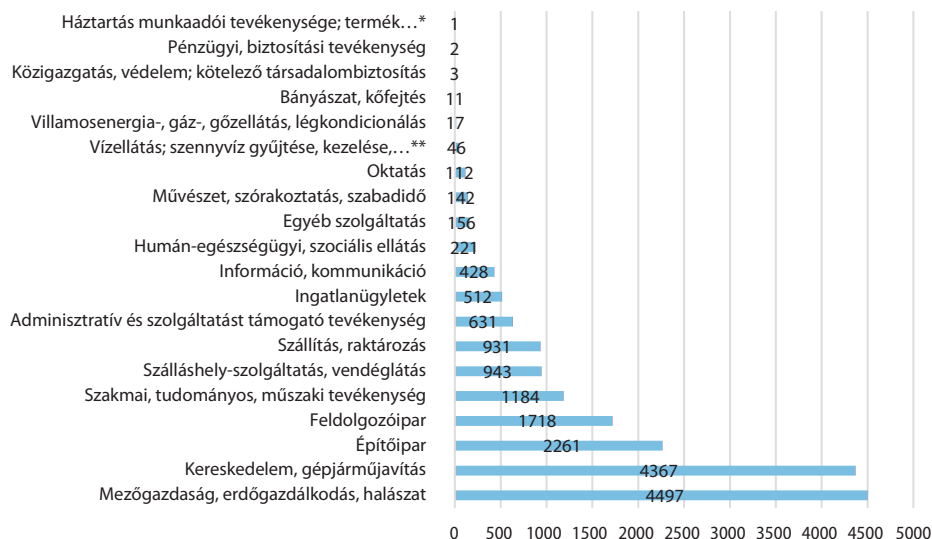

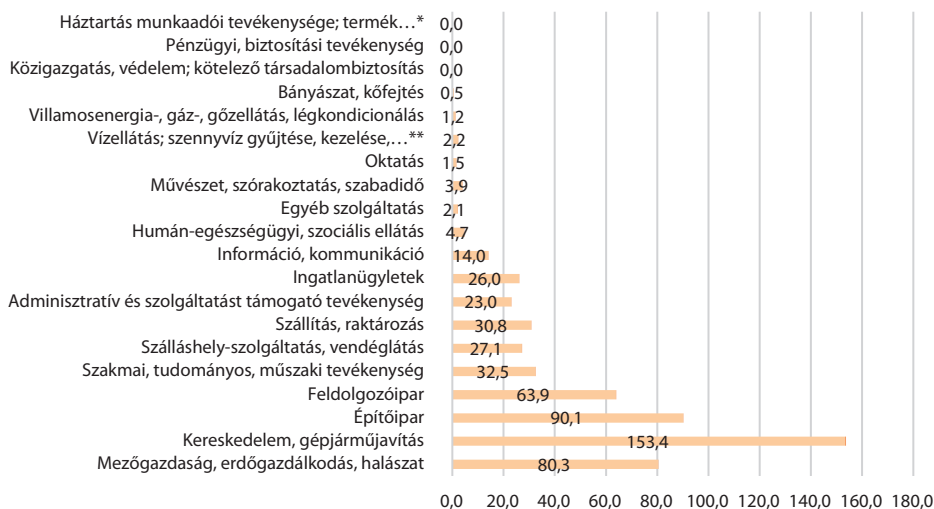
7. ábra: Átlagos hitelösszegek termékenként (Ft)

Forrás: KAVOSZ-szerkesztés, 2020

A befogadott ügyletek szektoronként

Az SZKP-ban nemzetgazdasági ágak szerint vizsgálva a befogadott ügyleteket, a legaktívabb szektorok a következők:

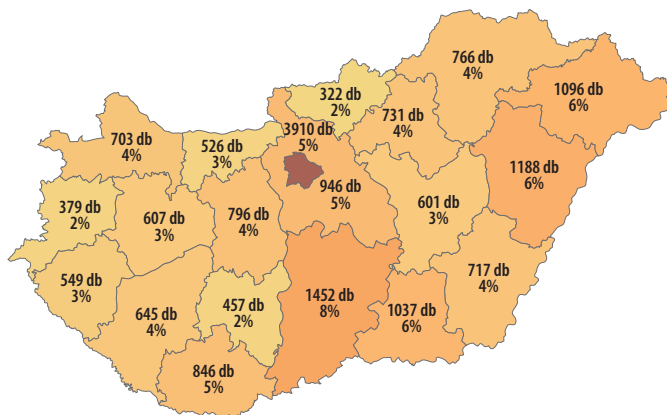
8. ábra: Befogadott ügyletek (db) és hitelösszegek (Mrd Ft) nemzetgazdasági áganként

Megjegyzés: * Házrtás munkaadoi tevékenysége; termék előállítás, szolgáltatás végzése saját fogyasztásra. ** Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, szennykezelés, szennykezelésmentesítés.

Forrás: KAVOSZ-szerkesztés, 2020

A befogadott ügyletek földrajzi egységeként

A megyék rangsorát az SZKP-ban a befogadott ügyletek száma és megoszlási aránya szerint az alábbi ábra mutatja be (a vidéki vállalkozások által igényelt kártyák aránya 79 százalékos). Annak ellenére, hogy Budapest – megyei szinten összehasonlítva – sok kkv van bejegyezve, az SZKP-ban képviselt arányuk megmutatja, hogy az SZKP a vidék hitelterméke.

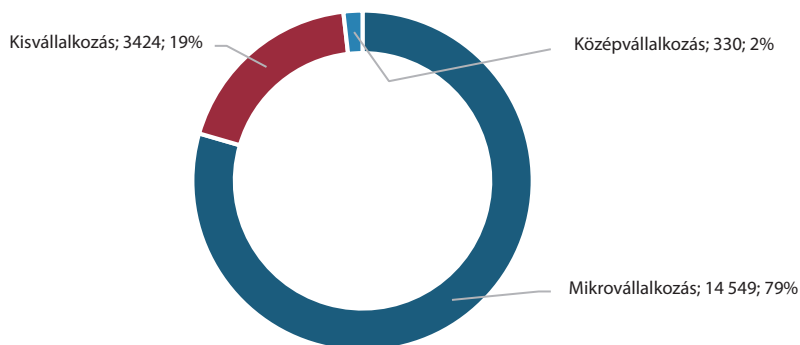

9. ábra: A befogadott ügyletek hőterképe és földrajzi megoszlása

Forrás: KAVOSZ, 2020

A befogadott ügyletek kkv-minősítési méretkategóriák szerint

A kkv-kat minősítési kategóriánként vizsgálva a legnagyobb érdeklődés a mikrovállalkozások részéről jelentkezett, a befogadott ügyletek több mint 80 százaléka kapcsolódik hozzájuk.

10. ábra: Befogadott ügyletek darabszáma kkv-méretkategóriánként

Forrás: KAVOSZ, 2020

Az Új SZKP-hiteleket igénylő vállalkozások összesen több mint 133 ezer főt foglalkoztatnak, így a program segítséget jelenthet az érintett vállalkozások számára a munkavállalóik, tehát a gazdaság számára a munkahelyek megtartásában.

10. táblázat: Kkv-k minősítése – termékenkénti létszámadatok

	Foglalkoztatottak átlagos létszáma (fő)	Foglalkoztatottak összlétszáma (fő)
Mikrovállalkozás	3	43 454
Kisvállalkozás	19	65 560
Középvállalkozás	74	24 450
Összesen	7	133 464

Forrás: KAVOSZ-szerkesztés, 2020.

Válság teremtette lehetőség a gazdaságtörténeti jelentőségű újrakezdésre

A magyarországi példa jól mutatja, hogy együttműködésben a kormánnyal és ösztársadalmi erőfeszítéssel sikerülhet enyhíteni a 2020. évi koronavírus-válságból következő súlyos gazdasági károkat. Mindemellett fontosnak tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy amennyiben nincs kereslet a keresletorientált piacon, hiába a jobbnál jobb programok, azok nem jelenthetnek valós segítséget. A hazai vállalkozói kör pillanatok alatt került

a szakadék szélére, ami jól mutatja a vállalkozói struktúra gyengeségét. Főként, hogy erősen szolgáltatásorientáltak, és mivel a szolgáltatás fogyasztáshoz kötött, annak bármilyen megtorpanása, leállása azonnal sokkszerűen padlóra küldi a szolgáltató szektort, hiszen vevők, fogyasztók nélkül a szolgáltatás is kiüresedik. Ez igaz az összes napi szolgáltatás szintjére. Megállapítható, hogy a szolgáltatásokra épülő vállalkozói keresztmetszet nem írható át egyik napról a másikra az innovációra való átállással.

A válságmegoldás sikere is nagymértékben függ a társadalmi magatartástól. A járványhelyzet lezárását követően – a megszokott működési modellekből kilépve – valamennyi erőforrást a kitörést és a gazdaság újraindítását hatékonyan támogató tényleges technológiaváltásra, a digitalizációra és az automatizációra, robotizációra, mesterséges intelligenciára és a zöld technológiákra összpontosítva szükséges haladni. Ez nem jelenti azt, hogy az élők munkát teljesen ki kell váltani, de biztos, hogy a hagyományos szakmák szerepe, súlya is alapvetően változni fog, jó részük eltűnik – egyesek szerint akár 700 szakma is meg fog szűnni a digitalizálódás hatására néhány éven belül.¹³ Helyettük újak jönnek létre, amihez szükség lesz a képzés, szakképzés, felsőoktatás alapvető reformjára is, hiszen ezeket a szakmákat meg kell tanulni, meg kell tanítani. E fejlődési úton való előrehaladás támogatásában a Széchenyi Kártya Program hitelkonstrukciói és termékei érdemi erőforrástöbbletet jelenthetnek vállalkozói szinten.

A 2008-as válságot követően szinte változás nélkül működtek tovább a gazdaságok minimális módosító megoldásokkal. A szükségszerű fejlődéshez vezető lépések alapvetően nem épültek be mindennapjainkba, ehelyett a korábbi sztenderdekben történt némi finomhangolás. Ez igaz a hazai vállalkozói körre is: annak ellenére, hogy bő uniós, később hazai forrás állt rendelkezésre, valamint hogy a gazdaságpolitika folyamatosan igényt fogalmazott meg az ilyen irányba történő elmozdulásra, az új innovatív irányok nem épültek be sem a közgondolkodásba, sem a vállalkozói magatartásba. A vállalkozások zöme a mai napig idegenkedik az innovációtól és a kutatás-fejlesztéstől, és ragaszkodik a hagyományos munkamódszerekhez, metodikákhoz. Ágazattól és cégmérettől függetlenül azok a vállalkozások maradnak életben, akik a trendek módosulásából előnyt kovácsolnak, elég bátrak, tetterre készek ahhoz, hogy egy jól célzott stratégiával szintet lépjenek.¹⁴

Meglátásunk szerint a válság lehetőség is a változásra, a kitörésre, és a gazdaság új és korszerű dimenzióba helyezésére, ami a kis nyitott gazdaságok – mint Magyarország – esetében nagy jelentőséggel bír. A kormányzat a kitörés lehetőségét megragadva célzott támogatás mellett helyezheti más szintre a gazdasági újraindítást, ösztönözve és terelve a gazdasági szereplőket – ahogy azt az ösztönző magyar állammodell példáján is láthatjuk.¹⁵

¹³ MKIK GVI: *Az automatizáció lehetséges munkaerőpiaci hatásai Magyarországon 2012–2016*. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet, 2017.

¹⁴ Például a jól időzített hatékonyságnövelő beruházások, fejlesztések, intellektuális tőke megerősítése stb.

¹⁵ Krisán (2019) i. m.

A technológiai változás mindenképpen erős beruházási igénnyel bír, és ezek nem rövid távú befektetések, de egy gazdaság új alapokra helyezése, új innovatív munkahelyek létrehozása, az új, 21. századi szintre lépés annak összes versenylőnyével, nem nélkülözheti a jövőbe való befektetést. Parragh László szerint az új korszak kihívása az ipar 4.0 részeként a digitalizáció, a robotizáció és a felkészülés az innováció szülte új lehetőségekre. E folyamatban alapvető kérdés a kkv-k innovációs aktivitásának erősítése, növelése, hogy hálózatosodva, innovatívan, piacképesen járuljanak hozzá a fenntartható fejlődéshez.¹⁶ A motiváció kulcsfontosságú. E tekintetben segítség lehet a vállalkozóknak a digitális tudás terjesztésének felgyorsítása, továbbá az innovációs támogatásokból való részesedésük arányának növelése. A digitalizáció a folyamattervezés kiváló eszköze, segíti a működési feleslegek leépítését, a karcsúsított megoldások keresését. Ezt már azonban csak a megfelelően megújított folyamatokra célszerű alkalmazni, így szükséges, hogy az arra érdemes kkv-k – amelyek maguk is keresik az életben maradáshoz és talpra álláshoz vezető utat – jobban hozzáférjenek a kutatás-fejlesztési támogatásokhoz, beruházási támogatásokhoz. Abszolút szükségesek és azok is maradnak a szokásos tradicionális támogatási, vállalkozásfinanszírozási elemek, a mikro- és kisvállalkozói hitelek – különösen a napi likviditást elősegítő hitelek –, de ezek mellett fokozatosan be kell építeni a vállalkozók tudatába a fejlesztés, fejlődés lehetőségét, és az ezt segítő eszközök elérésének lehetőségét a pénzügyi eszközrendszereken keresztül, amelyek közül a HTPG négyese és annak kombinációja szolgálhat alapul. E tőke-hitel-pályázat-garancia eszközök észszerű kombinációja illeszkedik a vállalkozás életciklusához, életkorához, méretéhez, fejlettségéhez, valamint plusz elemként az újfajta gondolkodásához.

Várható lesz a vállalkozások gondolkodásának módosulása, amely egyrészt a működésük technológiai hátterének átalakítását, változó foglalkoztatotti formákat jelentheti. Megjelent új elemként a távmunka, erősödtek az online értékesítési csatornák és az e-digitális megoldások, változni fog a sokktűrőképesség folyamatokba való beépítése is.

A jelenlegi helyzet egyik legfontosabb tanulsága, hogy az ipar dimenziójában jelentős sérülékenységek keletkezhetnek. Sok vállalat, amint kilábal a járvány okozta válságból, kockázatkerülőbb egyensúlyt fog kialakítani a hatékonyság és a sokkokkal szembeni ellenálló képesség között. Újra fontossá fog válni a pénzügyi tartalékolás, a finanszírozhatóság, a likviditáskezelés, a működőtőke-mértékek, de ugyanígy a hitelektől való félelem is felerősödhet a 2008-as válsághoz hasonlóan. Ugyanakkor most figyelembe kell venni, hogy jelen krízishelyzetben a vállalkozásoknak a túléléshez és a minél hatékonyabb, gyorsabb talpra álláshoz szükségük van azokra az olcsó pénzügyi eszközökre, amelyeket a gazdaságpolitika biztosít számukra, azért, hogy megőrizzék a likviditásukat, a munkahelyeket, illetve a megújuláshoz, szintlépéshez szükséges beruházásokat meg tudják valósítani, amelyben a KAVOSZ egyedülálló, speciális közreműködést és segítséget tud biztosítani az SZKP-n keresztül.

¹⁶ Parragh László: A gazdaság és az állam együttműködése, mint a fenntartható fejlődés eszköze. In Parragh Bianka (szerk.): *Ösztönző állam – hatékonyabb vállalatok*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2019. 168.

Összegzés

Az eredményesen működő, 18 éve a folyamatos fejlődés útján formálódó, a vállalati igényeket legnagyobb arányban és rugalmasan figyelembe vevő, konstrukcióba beépítő program értékelése alapján megállapítható, hogy az elmúlt közel két évtizedben a Széchenyi Kártya a kis- és középvállalkozások (kkv) legeredményesebb hiteltermékének tekinthető.

A kormányzatnak a KAVOSZ közreműködése mellett sikerült egy olyan államilag támogatott és a kkv-szektor által is ismert és elfogadott finanszírozási programot létrehozni és sikeresen működtetnie, amely az elmúlt 18 évben:

- A program összefogta a lebonyolításában részt vevő, különböző érdekeltségű szervezeteket, és közöttük példaértékű együttműködést alakított ki.
- Segíti a kkv-k különböző típusú hiteligényeire a megfelelő, államilag támogatott finanszírozási lehetőségek biztosítását.
- Az egymásra épülő és egy időben igénybe vehető hiteltípusokkal segíti a vállalkozások optimális forrásszerkezetének kialakítását.
- Hitelintézeti forrásokat aktivizál, így a hitelkonstrukciók nem igényelnek állami refinanszírozási forrásokat.
- Az egyes konstrukcióknál a kamatszintet és az ügyfelek által egyéb jogcímen fizetendő díjtételeket maximálták, és az általuk fizetendő hiteldíjat a kormány által nyújtott kamat- és kezességi díjtámogatás csökkenti.
- A tömegszerű értékesítést a KAVOSZ-szal szerződött, országos lefedettségű, több mint 200 irodából álló közvetítői hálózat biztosítja (területi kamarák, VOSZ, KAVOSZ irodahálózata, amely a megfelelő ügyféltájékoztatás és részükre történő pénzügyi és hiteltanácsadás mellett a hitelkérelmek befogadását, ellenőrzését és rögzítését is végzi), amely hálózat számos pénzügyi eszköz forgalmazására alkalmas.
- Gondoskodik a hitelnyújtási folyamat gyors és minimális bürokrácia melletti lebonyolításáról, amelyet a részt vevő szervezetek közötti elektronikus adatforgalommal támogat.
- Az SZKP termékei rugalmas, a vállalkozások szükségleteihez igazodó, sztenderdizált feltételrendszer szerint igénybe vehető lehetőségeket biztosítanak a vállalkozások ad hoc, átmeneti jellegű finanszírozási problémáira, igényeire, illetve eseti üzleti lehetőségek kihasználására, valamint nagyobb ívű fejlesztések megvalósítására is.
- A program keretében rendkívül jó minőségű a portfólió, jóval átlag alatti a késedelmesen fizető ügyletek aránya.
- A program járulékos pozitív hatásai: a dinamikusan növekvő hitelfelvétel jelentősen hozzájárul a gazdaság fejlődéséhez, a munkahelyek megtartásához, a kkv-k működésének átláthatóságát javítva gazdaságfehérítő hatású, valamint hangsúlyozva a vállalkozások fizetési fegyelmeire gyakorolt hatását, az állami támogatás részvételi feltételei szabálykövetésre, a fegyelmezettebb működésre készítetik és ösztönzik a vállalkozásokat.

Megállapítható, hogy a Széchenyi Kártya Program a mai napig egyedülállóan innovatív, folyamatosan fejlődő és öntanuló hitelkonstrukció. Fennállása óta egyszerre jellemzi a hitelintézetek konkurens termékei melletti *egyediség*, illetve az ügyfél- és a banki igények változása melletti *rugalmas megújulás*. A Széchenyi Kártya Program, ahogy a 2020. évi koronavírus-járvány időszakában is növekedést produkált, hasonlóképpen helytállt a 2002 utáni kormányváltások viharaiban, és a gyakran változó gazdaságpolitikai programok ellenére is piacvezető maradt.

Óriási lehetőség előtt áll most Magyarország, és ezt az SZKP-ban is le kell képezni. A válság végét követően újra át kell állni a „békeidős” Széchenyi Kártyákra, megőrizve a program előnyeit, azonban át kell emelni (tehát részben megtartani) a Válság Kártyák fontos elemeit is.

A jövőképünk egy olyan Széchenyi Kártya 3.0, amely ezekre a legjobb elemekre épül, és amelyet az ország újjáépítésére felfűzhetünk, tehát azokra a valós technológiaváltással, digitalizációval összefüggő finanszírozási célokra, amelyek elősegítik a megújulást és a fejlődést.

Ennek okán talán az egyik legfontosabb tanács a vállalkozóknak, de a társadalom egészének is, hogy nem a tegnappal kell foglalkozni, és karba tett kézzel ülve bánkódni rajta, hanem ma cselekedni, tenni a jövőért, mert csak rajtunk áll, hogy milyen lesz a holnapunk.

„Nincs nagyobb vétség, mint semmit sem tenni,
mert azt hisszük, túl kevés, amit tehetünk.”

Zig Ziglar

Felhasznált irodalom

- Európai Bizottság: A bizottság közleménye Állami támogatási intézkedésekre vonatkozó ideiglenes keret a gazdaságnak a jelenlegi COVID-19-járvánnyal összefüggésben való támogatása céljából. 2020/C 91 I/01. <http://bit.ly/3abQRi1>
- Krisán László: Fókuszban a kis és középvállalatok – A Széchenyi Kártya Program 18 éve. In Parragh Bianka (szerk.): *Ösztönző állam – hatékonyabb vállalatok*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2019. 263–281.
- MKIK GVI: *Az automatizáció lehetséges munkaerőpiaci hatásai Magyarországon 2012–2016*. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet, 2017. <http://bit.ly/3r1G1Sn>
- MKIK GVI: *A hazai vállalkozások koronavírus gazdasági hatásaival kapcsolatos percepciói*. Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet, 2020. <https://bit.ly/3teXQQ2>
- Parragh Bianka: Az állam és a piac közötti összhang rendszertana és gazdasági hatásai Magyarországon. In Parragh Bianka (szerk.): *Ösztönző állam – hatékonyabb vállalatok*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2019. 21–103.
- Parragh László: A gazdaság és az állam együttműködése, mint a fenntartható fejlődés eszköze. In Parragh Bianka (szerk.): *Ösztönző állam – hatékonyabb vállalatok*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2019. 157–185.

Ajánlott irodalom

Krisán László: Remek alkalom arra, hogy a gazdaság szereplői elmozduljanak a „langyos vízből”. In *Mit tesz a gazdasággal a koronavírus? Előzetes kép 22 közgazdász véleménye alapján. Összkép.* 42–44. <http://bit.ly/36lY0eD> és <https://bit.ly/3t4zd8p>